

АРХИТЕКТУРА

31.05.2023 3,4,5
информационен бюлетин

български архитект

МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА СЪЮЗА НА АРХИТЕКТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

тел.: 943 8321, 943 8355; факс: 02/943 8349; e-mail: sab@bularch.org; www.bularch.eu

САБ е член на Международния съюз на архитектите, Съвета на архитектите от Европа, Форум на архитектите от черноморския регион, Международния съюз на паметниците на културата и забележителните места.

Цена: 0.75 лв.

периодично издание
© дизайн и предпечат: РА Яйцето

ОБЩО ОТЧЕТНО-ИЗБОРНО СЪБРАНИЕ НА САБ

На 13 и 14 май 2023 г. се проведе XXXIV-то Общо отчетно-изборно събрание на САБ.
Събранието приключи своята работа и бяха избрани:

АРХ. ПЕТЪР ДИКОВ – председател на УС на САБ

Членове на управителния съвет на САБ:

РЕГИОН СОФИЯ

Арх. Величка Тименова
Арх. Венцислав Керимов
Арх. Илиян Николов
Арх. Истелианна Атанасова
Арх. Лудия Лазарова
Арх. Майя Бужашка
Арх. Мартин Мукуш
Арх. Тодор Обрешков

СЕВЕРОЗАПАДЕН РЕГИОН

Арх. Петър Червеняшки - Враца
СЕВЕРЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН
Арх. Милен Маринов – Велико Търново
СЕВЕРОИЗТОЧЕН РЕГИОН
Арх. Николай Рачински - Варна
ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН
Арх. Петър Статев - Бургас
ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН
Арх. Хубена Салджиева - Пловдив

ЮГОЗАПАДЕН РЕГИОН

Арх. Васил Тинчев – Благоевград
Контролен съвет на САБ
АРХ. АЛЕКО ХРИСТОВ –
председател на КС на САБ
Арх. Атанас Пламенов Ковачев
Арх. Валентина Егрева
Арх. Данчо Данчев
Арх. Христо Венков

САБ

На 7 март т.г., в Централния дом на архитекта в София, бе представена книгата „Алегорията за архитектурното наследство“ („L’allégorie du patrimoine“) на известната френска теоретичка и специалистка по опазване на културното и архитектурното наследство проф. Франсоаз Шое (Françoise Choay). Книгата е преведена на български език от издателство „Фън Тези“, с подкрепата на Столична община по програмата „Култура“ и със съдействието на Френския институт в България.

За представянето на книгата - САБ, със съдействието на КАБ, покани от Франция г-жа Нанси Буше – известен експерт и дългогодишен активен сътрудник на ИКОМОС и на френското правителство по въпросите за опазването на културното наследство. Срещата бе открита от председателя на УС на САБ проф. д-р арх. Тодор Булев. Присъстваха членове на българския национален комитет на ИКОМОС, много колеги-архитекти, представители на Френския институт в България както и много гости, които се интересуват и уважават архитектурното наследство. Г-жа Буше бе щастлива да се срещне с много членове на ИКОМОС – БГ, с които се познава от дълги години по повод на професионалната им дейност по езидата на международната институция по опазване на културното наследство, както и да се запознае с нови колеги, интересувани се от дейностите по опазването на архитектурното наследство у нас и във Франция.

Състоя се оживен разговор, съпроводен с много информация за представената специализирана книга на издателство „Фън Тези“ и за политиката на Франция за опазването на архитектурното наследство. Оживен интерес предизвика и информацията на г-жа Нанси Буше за състоянието на катедралата „Парижката Света Богородица“ след пожара през 2019 г. и предприетата политика и действията на държавата с помощта на много съпричастни организации и хиляди донори, за опазването и възстановяването на ценностите на „Notre Dame de Paris“ – този световен паметник. Г-жа Буше сподели и много детайлни данни за работата, която се върши по този повод от държавните и гражданските институции и от доброволните организации, ангажирани с опазването на останките от катедралата и дейностите за възстановяването на архитектурата ѝ, на обзавеждането ѝ, както и грижите за опазването на известните реликви от музея на този световен паметник на архитектурата, вкл. един от най-ценните експонати в него – трънения венец на Христос при разпъването му на кръста.

Г-жа Буше бе на разположение на българските архитекти, които се интересуват от конкретни въпроси, свързани с политиката по опазването на архитектурното наследство във Франция, както и с конкретни казуси по възстановяването на опожарената катедрала в Париж. Задълбочен анализ по темата на срещата, както и приветствени и благодарствени думи отпрати и почетният председател на ИКОМОС-БГ от името на българските му членове проф. арх. Тодор Кръстев, д.а.н. Състоя се и професионална среща и свободен разговор с колеги от аудиторията по политиката на страната ни за дейностите по отделни и конкретни казуси, свързани с опазването на ценностите на архитектурата във Франция, както и някои нови издания по тези въпроси. Г-жа Буше обеща да подари на САБ издадените досега четири броя подробни издания, посветени на процеса и дейностите, свързани с възстановяване на катедралата „Парижката Света Богородица“. Тя изрази горещи благодарности към САБ и всички институции и гости на срещите в САБ, както и по повод разговорите с българските архитекти, които се интересуват и работят за архитектурното наследство в страната и извън нея.

доц. д-р арх. Искра Данголова, д.с.н.

На 25.04.2023 г. в Централния дом на САБ беше организирана творческа среща, която съчета представянето на няколко вида творчество в областите на архитектурната теория, критика, история, пластичните изкуства.

Проф. г-р арх. Тодор Кръстев представи, издадената от „Варна – дизайн форум“, с подкрепата на САБ и КАБ – регионална колегия Варна, книга „50 години от конгреса на МСА във Варна“ (двуезично издание), в която са включени статии на проф. г-р арх. Росица Никифорова, проф. г-р арх. Тодор Кръстев, доц. г-р арх. Станчо Цеков. В тях се характеризират достиженията от 60 и 70-те години в нашата архитектура на отбиха, особено по Черноморското крайбрежие, които и станаха причина конгресът на МСА, посветен именно на архитектурата на отбиха, да се проведе във Варна. В своите статии в книгата, проф. Кръстев и доц. Веков съпоставят тези тогавашни архитектурни достижения с тяхното обезличаване, чрез различни намеси, от 90-те години на ХХ век насам.

Проф. г-р арх. Тодор Булев допълни представата на присъстващите, като акцентира върху включените в книгата кратки бележки за водещите архитекти от 70-те години, сред които проф. арх. Петър Ташев, проф. арх. Иван Татаров, проф. арх. Васил Вълчанов, арх. Неделчо Паскалев и редица други, за които са използвани архивни издания на САБ. Той доразви темата за съвременния прочит на българския архитектурен модернизъм, на който са посветени трите тома на издаваната от САБ поредица „Бяла книга на българския архитектурен модернизъм“. (На срещата бе представен новият, втори том, третият том е под печат.)

По-нататък проф. Булев разказа за състоялата се кръгла маса „Проблеми на архитектурното образование в първите десетилетия на ХХ век“, въз основа на която е оформен представения в момента едноименен сборник. Той подчерта, че в този сборник проблемите на образованието се разглеждат от множество гледни точки – от тази на професора до тази на студента, на управлението, на

хуманитарни преподаватели. Проф. Булев вижда в тази среща важна стъпка за по-интегрирано битие на академичната общност, което става все по-належащо.

В заключение, към тази част на творческата среща, бе представен и новият брой 1/2 за 2023 г. на сп. „Архитектура“, който е частично двуезичен. Проф. Тодор Булев посочи, че всички издания на САБ имат свое научно ръководство и са регистрирани в НАЦИД като научни издания, благодари на издателския съвет на САБ, на редакционните съвети на „Бялата книга“ и на сборника за образованието, както и на фирмата, поела художественото оформление на сп. „Архитектура“, The Egg (Яйцето), чиито представители бяха на срещата.

След тази част на срещата, известният наш художествен критик проф. г-р изк. Чавдар Попов представи и направи проникновен анализ на творбите в изложбата на проф. Булев под надслов „...И замириса на море“. В изложбата са представени творби от различни творчески периоди и в различна техника, в които най-често морето среща сушата, заредени с различни емоции и успешно разгръщащи съчетаването на паралелните вселени на уховния свят на автора, природата и архитектурата – предимно от Mare Nostrum, Средиземноморието и Българското Черноморие. Проф. Попов подчерта, че тази изложба разкрива убедително още една творческа същност на Тодор Булев – на художника, преосмислящ в творчеството си света и подчерта, че за това художествено творчество справедлива е висока оценка.

Вечерта след официалната част продължи, както и бе замислено, с приятелски разговори, подхранвани и от скромна почерпка. Атмосферата на това многопластово събитие бе ведра, спокойна, жизнерадостна. Затова то бе сполучлив завършек на един труден протекъл четиригодишен мандат, нелишен и от своите постижения, на някои от които бе посветен и този малък творчески празник

Арх. Ваня Фурнаджиева

ЗАЛА 1	ЗАЛА 2	ДЕН	ЧАС	ЗАЯВИТЕЛ	ВИД НА СЪБИТИЕТО
		01.06.	9,3-12,3 ч.	Бълг. музикална асоциация	общо събрание
		03.06.	10,3-12 ч.	ИКОМОС	лекция-дискусия
		04.06.	8,3-15,3 ч.	АВО Езиков и изпитен център	състезание с проекти
		05.06.	18-20 ч.	ССНЧ-2005	гала-концерт и награждаване
		09.06.	18-20 ч.	КАБ-София	лекция арх. Стоян Тодоров
		12.06.	19-20,3 ч.	Росица Казакова	клавирен концерт
		13.06.	19,3-21,3 ч.	Шри Чинмой център	лекция по медитация
		13-23.06.	откриване 13.06.-18 ч.	проф. г-р арх. Тодор Булев	изложба графика и живопис "Венеция"
		14-21.06.	откриване 14.06.-18 ч.	САБ, САА, НБУ	изложба на проф. арх. Ас.Писарски "Преживени срадини"
		15.06.	19-21 ч.	Читалище "Петър Берон"	годишен концерт на музикал. школа
		15.06.	17,3-21,3	КАБ-София, колегия "Ж"	Фирмена презентация
		16-18.06	10,3-16,3	сдружение КОИ	конференция
		19.06.	18,3-20,3	Албена Бъчварова	клавирен концерт
		21.06.	19-21	Марчела Георгиева	семинар за личностно развитие
		23.06.	17,3-21,3	КАБ-София, колегия "Ж"	Фирмена презентация
		24.06.	18 ч.	Награда "Златна муза"	вход само с покани
		25.06.	11-12 ч.	Фани Куцарова	гетски концерт
		26.06- 05.07.		арх. Иванка Вълча-нова и арх.Егелвайс Попова (Арх.насл.)	художествена изложба

IN MEMORIAM

П О Ч И Н А Л И
арх. Емилия Тодорова
/02.04.1941 – 16.03.2023/

Работила в ОНС-Кърджали, ПО-Пловдив /проектант/, ПНИЛ –Архитектурен факултет на УАСГ, катедра „Обществени сгради“ /н.с./, редовен асистент и хоноруван преподавател към катедра „Промислени и аграрни сгради“ на Архитектурен факултет на УАСГ, Нигерия , Университета в гр.Джос–преподавател и ръководител катедра към факултета по „Науки за околната среда“. Има самостоятелно и в колектив редица научни разработки, както и реализирани проекти на жилищни и обществени сгради в България и Нигерия.

арх. Александър Конаклиев
/19.07.1947 – 03.04.2023/

Работил в КНИПИ „Нипроруда“, ДСО „Балканстрой“, КНИПИ „Металпроект“ като проектант, ръководител група и ателие, водещ проектант и в фирми ЕТ „Конаклиев“ и „Алсистем“ООД като президент и управител. Проектирал самостоятелно и в колектив промишлени, търговски, обществено обслужващи, културно-битови, жилищни сгради, спортни зали и съоръжения в София и страната.

арх. Калин Петков
/30.01.1973 – 25.03.2023/

Работил в архитектурни фирми „Ярд“, „А3“ООД, „Студио 17,5“, „Триарт“ЕООД като проектант. Проектирал в колектив жилищни, обществени и промишлени сгради в София и страната.

арх.Тодор Личев
/14.12.1939 – 28.03.2023/

Работил в проектантски институт към МВТУ, ДСО „Търговско обзавеждане“, „Торгоинженеринг“, ЦКС „Търговски обекти“, ДСО „Валентина“ и собствено проектантско ателие /ръководител група и проектантско звено, гл.специалист и директор „Капитално строителство“/. Проектирал е множество търговски и битови обекти – търговски комплекси, универсални магазини, ресторанти, супермаркети, хлебозаводи и индивидуални къщи и вили в София, страната и в чужбина. Бил е председател на обединение „Сружени софийски архитекти“ и член на КС на САБ.

арх. Анна Николова
/06.08.1951 – 02.05.2023/

Работила като проектант в КИПП „Електропроект“, КИПП „Главпроект“ и „Главболгарстрой“ . Била е главен архитект на община Правец и консултант-строителен надзор във фирма „ТЮФ НОРД България“ ЕООД. Проектирала е самостоятелно и в колектив промишлени, жилищни и административни сгради, градоустройствени разработки в България и чужбина. Упражнявала е строителен надзор, част архитектурна, на всякакъв вид сгради.

арх. Георги Андреев
/12.04.1936 – 17.05.2023/

Работил в РПО-Кърджали като проектант, дълги години в ИПП „Туристпроект“ като проектант, ръководител група и началник отдел. По линия на „Техноимпекс“ в Нигерия се е занимавал с проектантска и строителна дейност. Бил е ръководител на собствено проектантско бюро „АРКОМ“. Има редица реализации на жилищни блокове в София и обществени сгради в София и страната: хижи, хотели /Белоградчик и Монтана/, Търговски комплекс „Отечество“ и Хранителен комплекс „Рубин“ /София/, Туристическо бюро и Младежки дом /Монтана/, църкви /Кошарица и Ромча/, офиси на фирми, както и резиденции в Нигерия. Участвал е в национални и международни конкурси с премии и откупки.

арх. Пенка Траянова
/19.09.1946 – 13.05.2023/

Работила като проектант в „Главпроект“-дирекция „Здравно проектиране“, „Техноекспортстрой“ /Алжир/, ПО-Пловдив, дълги години в ИПП „Туристпроект“, фирма „Меридиан 22“ ООД /за Великобритания - консултант/ и проектантско бюро „Артек“ /за Дубай/. Проектирала е здравни обекти, жилищни блокове и жилищен комплекс с магазини и търговски центрове /Пловдив/ и много обекти в областта на туризма – почивни и хотелски комплекси, ресторанти, мотели/ Созопол, Приморско, Пампорово/. Има участие в редица национални конкурси със спечелени награди.

арх. Ирина Стойчева
/30.07.1952 – 25.05.2023/

Работила като проектант, художник и постановчик в „Студио за изградни филми“ Бояна – Киноцентър. Правила е декори и постановки на филми. Била е хоноруван асистент в катедра „Градоустройство“ – паркова и ландшафтна архитектура.

Обединение „Сдружени софийски архитекти“

арх. Калин Цачев
/18.04.1950 – 04.03.2023/

Загубихме един прекрасен колега, приятел, преподавател, архитект и човек.

Дружество УАСГ

арх. Лилия Бенчева Димова – Граматикова
/18.05.1929 – 04.05.2023/

Изкрено сме съкрушени от кончината на нашата скъпа колежка и приятелка.

От нейните съвипускници

арх. Лилия Граматикова
/18.05.1929 – 04.05.2023/

Проектант, групов ръководител, КТК в Главпроект. Автор на проекти за жилищни и обществени сгради, на Национално училище за фолклорни изкуства в с. Широка лъка, обл. Смолян, проект получил международни и наши награди. Изключително трудолюбива, точна и отговорна в работата. Активна дейност в САБ, член на ръководството. За 90-годишния юбилей бе наградена със Златен капитал.

Сдружение Кольо Фичето

Поклон прег паметта им!

В Ъ З П О М Е Н А Н И Я

Три години без
арх. Бойко Виденов
/08.07.1953 – 10.03.2020/

Работил като проектант и специалист в ИПП „Машпроект“, БАН и най-дълго време в „Главно управление на пътищата“ /"Агенция пътна инфраструктура"/ отдел „Управление на имоти“. Има реализирани проекти в София и страната.

САБ-София

Една година без
арх. Матей Станчев
/02.02.1945 – 25.02.2022/

Работил дълги години в Германия, Дюселдорф като проектант в архитектурно бюро, на самостоятелна практика и собственик на художествена галерия и в Швейцария, Брисаго и Белгия като сътрудник на свободна практика към архитектурно бюро и собственик на художествена галерия и ателие за реставрация и консервация. След завръщането си в България открива първата специализирана фирма за материали за консервация и реставрация и работи с водещи западни фирми. Специализирал е в областта на опазване на културното наследство.

Състудентите от випуск 1969

Преди 9 месеца на 13.09.2022 г. ни напусна нашата състудентка и приятелка

арх. Юлия Димитрова

Дълги години работи в Института за паметниците на културата. Автор на проекти и становища, добър художник. Със своя професионален опит и знания допринесе за опазване и възстановяване на много паметници. Ще пазим хубави спомени за нея.

Випуск Арх.1963 г.

Поклон прег светлата им памет!!!

арх. ГЕОРГИ АЛЕКСАНДРОВ ПОМАКОВ
/21.04.1913 – 14.03.2007/

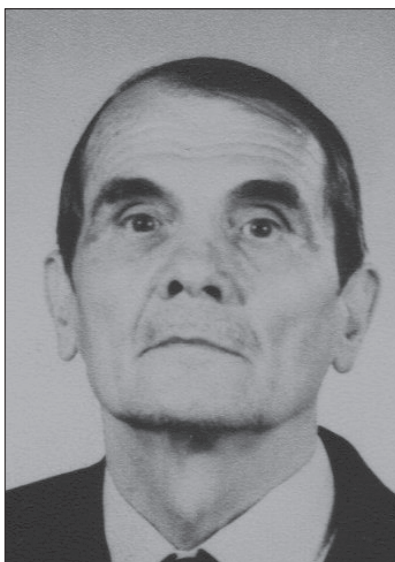
Следва архитектура в Държавната политехника в София и се дипломира през 1949 г.

Професионално развитие:

Техникум по първообработване – Плевен – преподавател
Проектантска организация „Транспроект“ – проектант
„Софжилфонг“ I район – ръководител техническа служба
Институт за учители – преподавател
Министерство на народната просвета – училищен инспектор
Строителен техникум „Христо Ботев“ – преподавател
Министерство на строежите – училищен инспектор
НИПК – консултант

Творческа дейност:

Като преподавател е автор на редица учебници в областта на строителството /„Мозайки, облицовки, настилки и строително бояджийство“, „Зидарски работи“, Облицовки и настилки“, „Мазилки и гипсови работи“, „Строително бояджийство“, „Декоративно бояджийство“. Има статии на строителна тема в сп. „Народна просвета“ и публикации в редица научни трудове.

арх. АВРАМ СПИРОВ АВРАМОВ
/13.07.1913 – 16.04.1992/

Следва архитектура във Висшето техническо училище в Бърно и се дипломира през 1943 г.

Бил е асистент на световно известните проф.Емил Лео и проф.Бено Шахнер.

Професионално развитие:

1944-1946 – свободна практика – проектант
1947-1951 – Елхово - ОНС и ГНС – районен архитект, началник отгел „Архитектура и строителство“
1952-1961 – ПО – Бургас и Ямбол - проектант
1953-1966– Ямбол, Сливен и Елхово – Окръжно строително управление – технически ръководител строителни обекти
1966-1974 – МК „Кремиковци“ – технически ръководител и инвеститор
1974-1981 – КИИП „Софпроект“ – извънреден сътрудник

Творческа дейност:

Като технически ръководител е взел участие в изграждането на училища, общински домове, здравен дом, театър, модерна мантра, болници, склад за храни в Елхово и околността. Проектирал е жилищни сгради, вили, пристройки, надстройки.

Носител е на орден „Кирил и Методий“ – първа степен

арх. ХРИСТО НИКОЛОВ КОВАЧЕВ
/07.07.1923 – 02.05.2016/

Следва архитектура в Държавната политехника в София и се дипломира през 1949 г.

Професионално развитие:

1949-1950 – „ПРОГРЕ“ към Министерство на благоустройството – проектант
1950-1952 – ПО „Главпроект“ – дирекция „Проектно дело“ – проектант
1952-1954 - ОНС – Благоевград – главен архитект
1954-1956 – ТПО-София – групов ръководител
1956-1982 – КИПП „Главпроект“ – групов ръководител, главен архитект на проект, на отгел и на дирекция, началник отгел
1982-1984 – КИПП „Главпроект“ – „Проектно дело“ – директор
1984-1986 – КИПП „Главпроект“ – сътрудник

Творческа дейност:

Проектирал е самостоятелно и като ръководител колектив териториално-устройствени планове на селищни системи /Плевен, Долна Митрополия, Долен Дъбник/, ОГП /Плевен, Видин, Русе, Севлиево, Коприовица, Банско, Г. Делчев, Златица, Пирдоп, Приморско, Китен, Лозенец, Предела, Семково, Паничище/, УП на промишлени зони /Плевен, Русе, Добрич, Бургас/. Проектирал е на обществени сгради в Плевен, почивни станции, хотели, ресторанти /Китен, Приморско, Семково, Павел баня/. Участвал е в изготвянето на редица нормативни документи в областта на градоустройството. Автор е на рецензии, становища и експертизи. Бил е съветник към СНС, председател на Постоянната комисия за изграждане на Столицата, член на Съвета по архитектура и благоустройство, зам.председател на Софийско градско дружество.

Носител е на орден „Кирил и Методий“ – първа степен и почетен знак на София „100 години столица на България“. Почетен гражданин е на Плевен.

засл. арх. проф. ВАСИЛ ПЕТКОВ ВЪЛЧАНОВ

/22.07.1923 - 21.05.2005/

Следва архитектура в Държавната политехника в София и се дипломира през 1949 г.

Професионално развитие:

1949- 1950 – ПРОГРЕ към Министерство на благоустройството - проектант

1951-1951 – ЦАПО, ИПП „Главпроект“ – проектант

1952-1963 – КНИПИ „Софпроект“ – проектант, ръководител група и ръководител комплексен отдел

1964-1973 – НИГА – ст.научен сътрудник и зам. директор

1973-1976 – НИПИГА – дирекция „Научни изследвания“- директор и първи зам.директор на института

1977-1989 – ВИАС – катедра „Жилищни сгради“ – професор преподавател и ръководител

Творческа дейност:

Главен проектант е на ж.к. „Ленин“ /„Яворов“/и разработка на примерни жилища,жилищната сграда на БОДК, ресторант „Ропотамо“ и сладкарница „Фея“, както и интериора и обзавеждането им, подробен застроителен план на отделни градски части на София. Съавтор е на жилищни блокове /Димитровзград, Перник/, Туристически комплекс /с. Поповица/, Хотелски комплекс /с. Панчарево/, Делови и търговски център ул. Аксаков /София/, Кинотеатър /Марица/, Дом на хумора и сатирата /Габрово/, интериори и обзавеждане /Кафе-еспreso „Бразилия“, Ресторант „Златно пиле“, Къща музей „П.К.Яворов“ - София, Морска гара-Варна, Ресторант „Тракийски конник“ - с. Поповица и други проекти в областта на градоустройството и жилищните сгради.

Участвал е в редица национални и международни конкурси със спечелени награди. Автор е на многобройни научни трудове, публикации, проучвания и доклади за конференции и конгреси у нас и в чужбина.

Бил е зам.председател на САБ, ръководител на творческата дейност и председател на секция „Жилищни сгради“, почетен председател на клуб „Жилищни сгради“ към САБ, носител на най-високата наградата на САБ „Пръстен Колю Фичето“.

арх. ИВАН ЯНКОВ СИВРЕВ

/02.03.1933 - 21.08.1996/

Следва архитектура във ВИАС и се дипломира през 1957 г.

Професионално развитие:

ОНС – Пазарджик – архитект проектант

ФЗС-МЗ „Ленин“ – технически ръководител

ОНС – Перник – завеждащ сектор „Капитално строителство“

Перник - Окръжна проектантска организация – директор

КНИПИАТ „Главпроект“ - директор

НИПК – главен архитект

Министерство на строителството и архитектурата /МСА/, МАБ, КАБ –

н-к отдели „Жилищни сгради“, „Градоустройство“, „ТСУ“, съветник на председателя

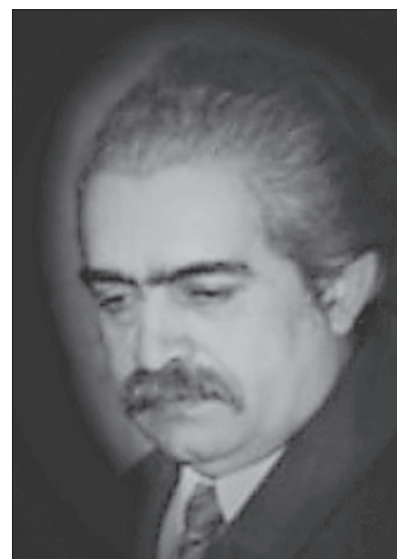
ЦНИПЕТУГА – зам.генерален директор

Творческа дейност:

Проектирал е градоустройствените планова на централни градски части и има реализации на редица обществени и жилищни сгради в цялата страна. Творил е в областта на синтеза на архитектурата с пластичните изкуства / мемориални комплекси и паметници/.

Дълги години е бил хоноруван преподавател към катедра „Градоустройство“ на ВИАС, член на Държавната комисия за синтез.

Участвал е в разработването на редица нормативни документи.

арх. ОЛГА НИКОЛОВА НЕДЕВА-НЯГОЛОВА

/25.07.1933 - 20.09.2009/

Следва архитектура в ИСИ –София и се дипломира през 1957 г.

Професионално развитие:

1958-1964 – РПО-Бургас- проектант

1964-1968 – ГНС-Бургас – главен специалист

1968-1973 – ТПО-Бургас – проектант

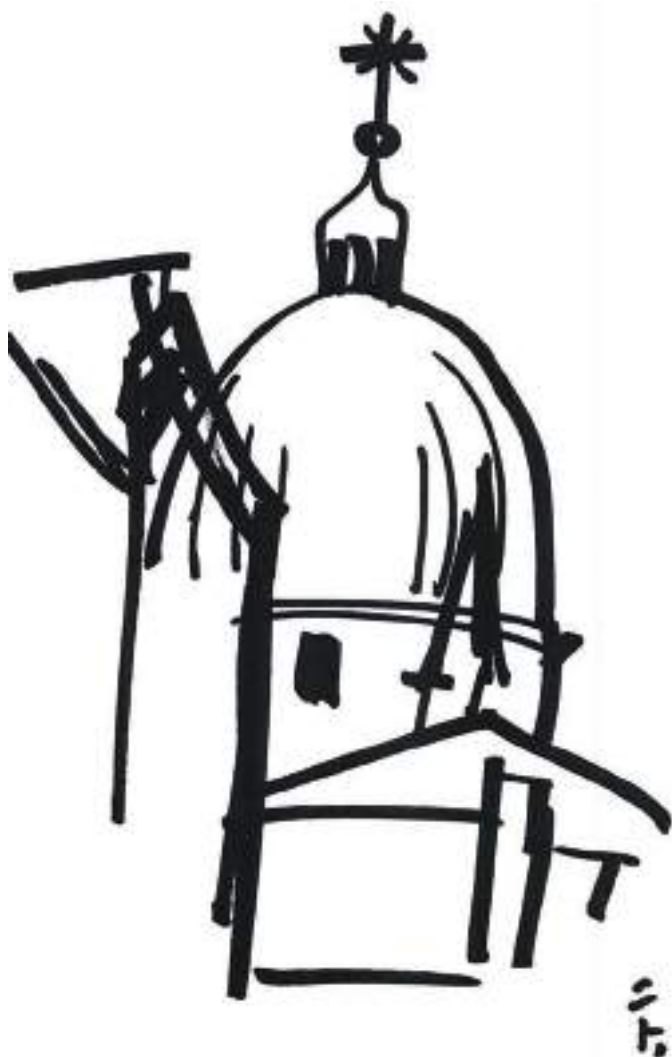
след 1973 – на свободна практика

Творческа дейност:

Проектирала е сгради в Бургас. Автор е на жилищни блокове, ЖСК „Пощенец“, Профсъюзен дом, Културен дом на НХК, Почивна станция на Горското стопанство/ Минерални бани-Бургас/, магазини и други търговски обекти, както и тяхното вътрешно обзавеждане.

* Материалите са подготвени от арх.Хантова по данни от библиотеката на САБ и съгласувани с роднините колеги - архитекти: Веселин Ковачев, Иван Аврамов, Здравка Вълчанова, Веселин Няголов, Валентин Помаков и Антоанета Сиврева

ЦЕНТРАЛЕН ДОМ НА САБ
СОФИЯ, УЛ. „КРАКРА“ 11

З А Л А 2
В Е Н Е Ц И Я

ИЗЛОЖБА

ЖИВОПИС И ГРАФИКА НА ПРОФ. Д-Р АРХ. ТОДОР БУЛЕВ

ОТКРИВАНЕ НА 13.06.2023 Г.

18 ЧАСА

Изложбата ще бъде открита до 23.06.2023 г.

ЗАСЛУЖЕНА НАГРАДА

Министърът на културата Найден Тодоров връчи традиционните награди „Златен век“ на ведомството. На церемония, състояла се на 22.05.2023 г., в галерия „Средец“, бяха раздадени 55 отличия. На събитието присъстваха заместник-министрите Марина Василева и доц. Пламен Славоф, както и голяма част от наградените.

„Неслучайно се опитваме да свързваме нашите награди с 24 май. Защо? Защото хората на културата, хората на изкуството са онези, които ни правят нация. Онези от малкото, които днес ни карат да сме горди. Днес нямаме много поводи да бъдем горди. Но вие, вие сте повод за нас всички да бъдем горди. Един много особен ден е 24 май. Не е на освобождение, не е на независимост, не е на съединение. И въпреки това, това е най-големият ни празник, защото ако нямаме дух, ако нямаме култура, какъв народ ще бъдем тогава... Културата обаче има винаги нужда от водачи. Хора, които да бъдат светлина за останалите. Днес ние сме се събрали тук, за да почетем вас като хора, които осветяват пътя на останалите. Искам да ви благодаря за това, което правите, за това, което сте правили и за това, което се надявам, че ще правите, защото благодарение на вас България ще продължи напред“, каза министър Тодоров.

Със **„Златен век - звезда“** беше удостоена нашата колежка **арх. Уляна Малеева** – дългогодишен служител на НИКН.

Нека и пожелаем дълъг и светъл живот и отдаденост на професията и опазването на недвижимите културни ценности.

Национално участие на Република България

La Biennale di Venezia

18. Mostra
Internazionale
di Architettura

Partecipazioni Nazionali

Църковният комплекс

Пейзажът

Входът

Дворът

Зала „Тициан“

Зала „Тициан“

Международната архитектурна изложба, като част от Биеналето във Венеция се провежда тази година за 18-ти път, от 20 май до 20 ноември в традиционните си места – Джардини и Арсенале, както и в над 50 локации в целия град.

Както вече неведнъж се спомена, България участва в тазгодишното „издание“ за втори път, след първото си участие през 2008 г. Тогава организацията се пое от САБ, аз се явих като „комисионер“ (поръчващ), творчески ръководител („куратор“) бе арх. Георги Станишев. Той предложи оригинален подход към съдържанието като даде правото на 12 млади архитекти (и творчески екипи) да представят себе си (техните идеи бяха неколккратно разглеждани в УС, породиха доста остри дискусии), а той осигури запомняща се и нестандартна пространствена концепция, висящи на метър и двадесет над пода цилиндри, оформени отвън с „репортажни“ макрофотографии, а отвътре – с правото на авторите да оформят напълно своя експозиция. Мястото бе сравнително обособено, на отсрещния бряг на canale Джудека, в стара пивоварна, в чието индустриален, суров облик експозицията се чувстваше чудесно. Участието се осигуряваше почти изцяло „на мускули“, с ограничено финансиране от САБ и МРРБ, и главно спонсорство от различни, предимно строителни фирми. Тогава изложбата продължаваше три месеца и след демонтирането ѝ бе експонирана и в София, в „старата“ сграда на днешния „Квadrat 500“, и това стана повод за различни срещи и форуми, пренасящи атмосферата на Биеналето в София. Ще споделя и подчертая и немаловажната роля, за всичко, което се случи тогава, на изк. Весела Ножарова и на арх. Ивайло Петков, които със своя екип изнесе цялата работа по физическата реализация и логистика на нашата експозиция.

Тазгодишното ни участие бе организирано, отчитайки вече и натрупания опит от участие на България в изложбите на пластичните изкуства през последните години. Ще припомня, че аз бях включил архитектурно участие във Венецианското биенале в мандатната програма, приета на ХХХ ОС на САБ през 2019 г. и това ми даваше основание да търся осъществяване на това решение. Темата бе повдигната от САБ и от КАБ през ръководството на МК още при министър Боил Банов. Оформи се ясно становище, че трябва да се прави траен във времето статут за участие, за което бе сформирана работна група. И макар, че участието ни през 2021 г. се провали, статутът бе изготвен и одобрен и позволи през 2022 г., след като се взе решение за участие, самата организация да се осъществи достатъчно бързо. А самото придвижване от идеята до реализацията стана възможно благодарение на настойчивостта на САБ и КАБ, подкрепени и от председателя на НС Вежди Рашидов. Тя срещна разбиране и от министър В. Минеков, а после и министър Найден Тодоров, с много важната роля, за „приемствеността“ между сменящите се ръководства, на началника на политическия кабинет, доц. Б. Данаилов. Определен бе комисионер – арх. Ал. Стайнов (от страна на МК, каквото бе изискването на Венецианското биенале). За подпомагане на организацията бе формиран координационен съвет, с представители на САБ, КАБ и МК.

В съответствие със статута, бе обявен конкурс за избор на куратор на българската експозиция и назначено жури, само от експерти – главно архитекти, един изкуствовед и един урбанист. Журирането протече по правилата, двуфазно и избраният кураторски проект (куратор Б. Тукварски с лого „Образованието е път от тъмнината към светлината“), пое пътя си към зала „Тициан“, в културния център Дон Орione Артиджанели (бивш църковен комплекс към църквата Санта Мария де ла Визитасион).

Както е известно, всяко биенале има свой общ (главен) художествен ръководител (куратор), който задава и водещата тема. Тази година куратор бе г-жа Лесли Локо, архитект от ганайско- шотландски произход, която зададе темата „Архитектурата като лаборатория на бъдещето“ и насочи вниманието към Африканския континент. И, наистина, централният павилион на изложбата в Джардини бе изцяло запълнен с творчеството на архитекти, работещи за Африка, главно с африкански произход, макар и получили образование и често живеещи и работещи в страни като САЩ и Великобритания. И това, според мен, даде картина на една специфична регионална и етнокултурна насоченост в „мозайката“ от творчески портрети.

Заедно с експонираната богата литература, посветена на културните особености, корените на африканската архитектура, всичко това създаваше една по-ясна представа за една неизвестна или слабо позната, особено у нас, култура.

Да се направи макар и с по едно-две изречения характеристика на най-същественото в отделните павилиони и експозиции е, разбира се, невъзможно. Всички „участници“ бяха потърсили свой ракурс към проблемите на архитектурата – разглеждана в широк смисъл, като умение и изкуство на изграждане на жизнена среда, от проблемите на териториите и регионите, до интериора и дизайна. Осезаемо беше насочването на интересите именно към средата, а не към отделни обекти. Така гръцкият и португалският павилиони разглеждаха проблемите на водните ресурси и управлението им, в националния павилион на Тайван се интерпретираха с отделни инсталации над 20 аспекта на „устойчивата среда“ (всеки от тях разработен от различни университети и научни центрове, но с оглед допълването в една обща картина). В павилиона на Хонг Конг беше онагледена чрез проектни разработки цялостната политика в управлението на средата, от макро до микро обхвата, до отделната модулна строителна единица. Павилионът на САЩ бе насочен към голямото място, което имат пластмасите в замърсяването на днешната среда, този на Германия – към строителството с рециклирани материали.

Силно застъпена бе социалната тематика – особено като отношение към доскоро пренебрегвани местни култури и общности. Така, отличена бе експозицията на Бразилия, в която се разглеждаше живота и устройството на обитаваните от традиционни местни общности околности на столицата Бразилия и критичното преосмисляне на „имплантирането“ им преди повече от 60-70 г. в тази среда. Критичен ракурс към архитектурния модернизъм от 60 – 70-те години имаше и в експозицията на Сърбия, в която бе разглеждана появата, след това деградицията и последващото повторно усвояване (по съвсем различен начин) от местното население на един крупен, модерен, архитектурен (панаирен) комплекс (проектиран и строен през 70-те години от сръбски архитекти) в столицата на Нигерия, Лагос. От гледна точка на изразните средства, засилва се тенденцията експозицията да съчетава архитектурните с чисто експозиционни похвати, с различни видео инсталации, светлинни ефекти, но и перформанси, дискусии на живо с различни участници (последното бе, например, характерно за френския павилион, превърнат в сложно конструирана, екстравагантна „театрална“ зала).

Но, забележимо е, че става все по-невъзможно да се прави една по-обобщена характеристика, някакви изводи и насоки за развитието на архитектурата от представянето на Биеналето. То все повече започва да наподобява мострен панаир, в който участниците търсят всякакви средства, за да бъдат забелязани със свой щрих в общата картина. А това вече няма нищо общо с първото архитектурно биенале във Венеция (1981 г.) с прословутата (вече)

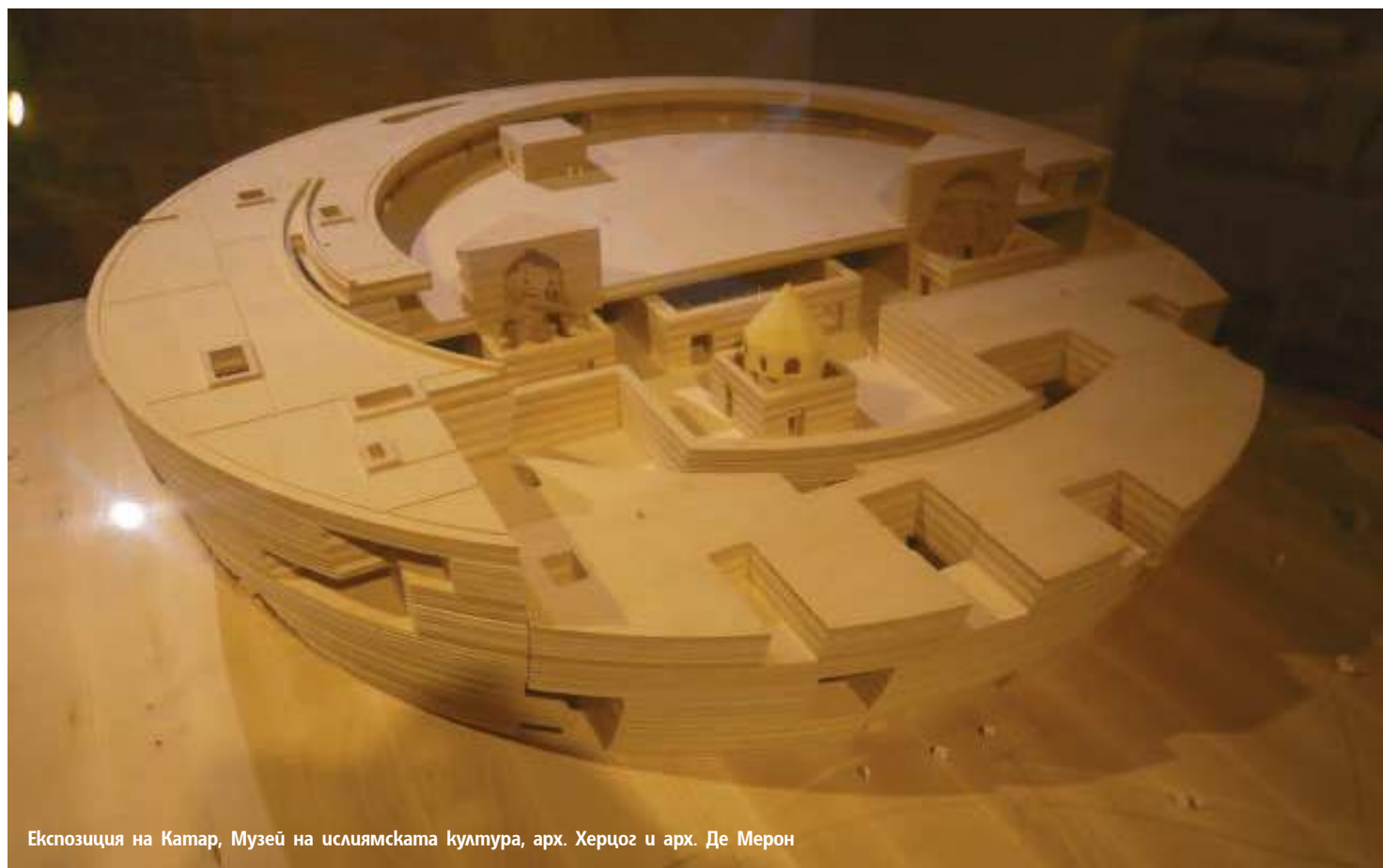
„Strada novissima“, заявила по недвусмислен начин новата (за времето си) архитектурна парадигма на постмодернизма. И със забележителната среща – дискусия на архитектурните критици...

На този фон, българската експозиция се представи повече от достойно. Тя бе отбелязана като една от десетте най-открояващи се. В откриването ѝ взе участие министър Н. Тодоров и целият екип, свързан с организацията, присъстваха много български архитекти, дошли специално за събитието, които участваха и в състоялата се на 20.05 дискусия (предавана на живо и в София, в културния център „Топлоцентрал“). Но най-важното в това наше участие беше натрупания ценен организационен опит, което, вярвам, ще е основа за следващи, още по-пълноценни, участия.

проф. г-р арх. Тодор Булев

Входно пространство - Централен павилион

Експозиция на Катар, Музей на ислямската култура, арх. Херцог и арх. Де Мерон